VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

HETU-uudistuksen loppuraportti

Julkisen hallinnon ICT

Valtiovarainministeriön julkaisuja – 2020:20

Valtiovarainministeriön julkaisuja 2020:20

HETU-uudistuksen loppuraportti

Valtiovarainministeriö, Helsinki 2020

Valtiovarainministeriö

ISBN PDF: 978-952-367-296-3

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2020

Kuvailulehti

Julkaisija	Valtiovarainministeriö		6.4.2020
Julkaisun nimi	HETU-uudistuksen loppuraportti		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Valtiovarainministeriön julkaisuja 2020:20		
Diaari/hankenumero	VN/10378/2019	**Teema**	Julkisen hallinnon ICT
ISBN PDF	978-952-367-296-3	**ISSN PDF**	xxx
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-296-3		
Sivumäärä	31	**Kieli**	suomi
Asiasanat	tunnistaminen, identiteetti, henkilötunnus, julkisen hallinnon ICT		

Tiivistelmä

Valtiovarainministeriö asetti 21.8.2017 työryhmän selvittämään henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman henkilön identiteetin hallinnoimista. Työryhmän toimikausi oli 1.9.2017 - 31.12.2019 (liite 1). Työryhmän kokoonpanoa ja toimeksiantoa muutettiin 24.9.2019 (liite 2). Tämä on työryhmän loppuraportti, jossa kuvataan työryhmän ehdotukset henkilön yksilöinnin uudistamisen jatkotyön pohjaksi. Työryhmä asetettiin, koska nykyisen henkilötunnuksen rakenteen, muodostamistavan sekä myöntö- ja käyttötapojen ei ole katsottu vastaavan yhteiskunnan tarpeita pitkällä tähtäimellä. Yhteiskunnassa on esimerkiksi kansainvälisen muuttoliikkeen vuoksi paljon henkilöitä, jotka pitää yksilöidä, mutta joilla ei ole henkilötunnusta. Samaan aikaan teknologinen kehitys on mahdollistanut asioinnin ilman henkilökohtaista käyntiä fyysisessä toimipisteessä, jolloin erityisesti ulkomailla asuvien suomalaisten ja myös ulkomaalaisten henkilöiden yksilöinti tulisi olla mahdollista digitaalisessa asiointiprosessissa. Työryhmän ehdotuksilla on näin ollen yhteys myös sähköisen tunnistamisen kehittymiseen.

Kustantaja	Valtiovarainministeriö
Julkaisun jakaja/ myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi

Presentationsblad

Utgivare	Finansministeriet		6.4.2020
Publikationens titel	Slutrapport om förnyandet av personbeteckningen		
Publikationsseriens namn och nummer	Finansministeriets publikationer 2020:20		
Diarie-/ projektnummer	VN/10378/2019	**Tema**	Offentliga förvaltningens ICT
ISBN PDF	978-952-367-296-3	**ISSN PDF**	1797-9714
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-296-3		
Sidantal	31	**Språk**	finska
Nyckelord	identifiering, identitet, personbeteckning, IKT inom den offentliga förvaltningen, offentliga förvaltningens ICT		

Referat

Den 21 augusti 2017 tillsatte finansministeriet en arbetsgrupp för att utreda förnyandet av personbeteckningen och identitetshantering garanterad av staten under en mandatperiod från den 1 september 2017 till den 31 december 2019 (bilaga 1). Arbetsgruppens sammansättning och uppdrag ändrades den 24 september 2019 (bilaga 2). Detta är arbetsgruppens slutrapport, där arbetsgruppen lägger fram förslag till grund för det fortsatta arbetet med att förnya identifieringen av personer. Arbetsgruppen tillsattes eftersom den nuvarande personbeteckningens struktur samt sättet hur den skapas, beviljas och används inte anses motsvara samhällets behov på längre sikt. Till exempel de internationella migrationsströmmarna gör att det i samhället finns många personer som måste identifieras, men som inte har någon personbeteckning. Samtidigt har den tekniska utvecklingen gjort det möjligt att sköta ärenden utan att man personligen behöver besöka ett fysiskt verksamhetsställe. Därför är det viktigt att i den digitala ärendeprocessen kunna identifiera i synnerhet finländare som bor utomlands, men också utländska personer. Arbetsgruppens förslag har således också samband med utvecklingen av elektronisk identifiering.

Förläggare	Finansministeriet
Distribution/ beställningar	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi

Description sheet

Published by	Ministry of Finance		6 April 2020
Title of publication	Final Report on the Reform of Personal Identity Codes		
Series and publication number	Publications of the Ministry of Finance 2020:20		
Register number	VN/10378/2019	**Subject**	Public Sector ICT
ISBN PDF	978-952-367-296-3	**ISSN PDF**	1797-9714
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-296-3		
Pages	31	**Language**	Finnish
Keywords	identification, identity, personal identity code, Public Sector ICT, Public Sector ICT		

Abstract

On 21 August 2017, the Ministry of Finance appointed a working group to study how the system of personal identity codes should be changed and how the identity guaranteed by the state should be managed. The working group was appointed for a term of 1 September 2017 – 31 December 2019 (Appendix 1). The composition and mandate of the working group were amended on 24 September 2019 (Appendix 2). This is the working group's final report, describing the proposals that will form the basis for further work on personal identification. The working group was set up because the structure of the current personal identity code and the way in which it is formed, issued and used are not considered to meet the needs of society in the long term. For example, because of international migration, there are many people in society who need to be identified but who do not have a personal identity code. At the same time, technological advances have made it possible to access services without a personal visit to a physical location. For the purposes of the digital service process, it should be possible to identify Finnish people living abroad in particular, but also foreign nationals. The working group's proposals are therefore also linked to the development of electronic identification.

Publisher	Ministry of Finance
Distributed by/ publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: vnjulkaisumyynti.fi

Sisältö

1 Johdanto ... 9
1.1 Työryhmän tavoite ja tehtävät ... 12
1.2 Työskentelyn vaiheet ... 13

2 Tavoitetilan kuvaus ... 16
2.1 Yksilöintiprosesssi ... 19
2.2 Biometriset tunnisteet ... 19
2.3 Lisätiedot tunnistustavasta ja henkilön perustietojen lähteestä ... 20
2.4 Yksilöivän tunnuksen muoto ... 22

3 Työryhmän ehdotus ... 23
3.1 Ehdotettavat jatkotoimenpiteet ... 23
Lainsäädäntötoimia edellyttävät toimenpiteet ... 23
Sukupuolineutraali henkilötunnus ... 23
Henkilötunnus nykyistä laajemmalle henkilöryhmälle ... 24
Tiedot henkilön tunnistamisen tavasta sekä henkilöstä väestötietojärjestelmään tallennettujen tietojen lähteestä ... 24
Syntymäaikaneutraali henkilötunnus ja uusi tunnusjärjestelmä ... 25
Uuden tunnusjärjestelmän käyttöönotto ... 26
Toimenpiteet, jotka eivät vaadi lainsäädäntötoimia ... 27
Toimenpide-ehdotusten vaiheet ja ajoittaminen ... 27
3.2 Jatkotyössä ratkaistavia kysymyksiä ... 28

Liitteet ... 31

1 Johdanto

Valtiovarainministeriö asetti 21.8.2017 työryhmän selvittämään henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman henkilön identiteetin hallinnoimista. Työryhmän toimikausi oli 1.9.2017 - 31.12.2019 (liite 1). Työryhmän kokoonpanoa ja toimeksiantoa muutettiin 24.9.2019 (liite 2). Tämä on työryhmän loppuraportti, jossa kuvataan työryhmän ehdotukset henkilön yksilöinnin uudistamisen jatkotyön pohjaksi.

Työryhmä asetettiin, koska nykyisen henkilötunnuksen rakenteen, muodostamistavan sekä myöntö- ja käyttötapojen ei ole katsottu vastaavan yhteiskunnan tarpeita pitkällä tähtäimellä. Yhteiskunnassa on esimerkiksi kansainvälisen muuttoliikkeen vuoksi paljon henkilöitä, jotka pitää yksilöidä, mutta joilla ei ole henkilötunnusta. Samaan aikaan teknologinen kehitys on mahdollistanut asioinnin ilman henkilökohtaista käyntiä fyysisessä toimipisteessä, jolloin erityisesti ulkomailla asuvien suomalaisten ja myös ulkomaalaisten henkilöiden yksilöinti tulisi olla mahdollista digitaalisessa asiointiprosessissa. Työryhmän ehdotuksilla on näin ollen yhteys myös sähköisen tunnistamisen kehittymiseen.

Vuosikymmenien saatossa henkilötunnuksen rooli henkilön yksilöivänä tietona erilaisissa tietojärjestelmissä on muodostunut keskeiseksi edellytykseksi henkilötietojen käsittelylle. Useat tietojärjestelmät on rakennettu siten, ettei niitä voi käyttää ilman henkilötunnusta, koska henkilöön liittyviä tietoja hallitaan sen avulla. Usein henkilötunnuksesta myös ”luetaan” ja tallennetaan tietojärjestelmiin henkilön syntymäaika ja sukupuoli, jotka tiedot tulevat näin aina automaattisesti luovutetuiksi samalla kun henkilötunnus luovutetaan. Käynti- tai puhelinasioinnissa taas henkilötunnuksen rooli on vääristynyt, sillä usein jo pelkästään henkilötunnuksen ilmaisemalla henkilö voi ”tunnistautua” vaikka asiakastilin omistajaksi tai hallussaan olevan luottokortin oikeaksi haltijaksi tai hänet ”tunnistetaan” palvelussa suullisen ilmoittautumisen kautta pyytämällä kertomaan henkilötunnus, eikä henkilöllisyyttä varmisteta virallisen henkilöllisyysasiakirjan tai sähköisen tunnistamisen avulla.

Yksilön kannalta keskeisenä ongelmana on myös se, että henkilötunnus mahdollistaa tietojen liian laajan yhdistämisen eri organisaatioiden välillä. Useat organisaatiot keräävät henkilötunnuksia juuri tietojen yhdistelytarkoituksessa. Usein ihminen ei ole tasaveroisessa asemassa palvelua tuottavan tahon kanssa ja joutuu antamaan henkilötunnuksen

vastoin tahtoaan erilaisissa tilanteissa, joissa sille ei todellisuudessa olisi tarvetta. Tämän välttäminen on käytännössä vaikeaa, koska henkilö ei saa palvelua, jos ei luovuta henkilötunnustaan.

Nykyisin henkilötunnus myönnetään väestötietojärjestelmästä tiettyjen henkilön tilanteeseen liittyvien ehtojen täyttyessä. Nämä aiheuttavat sen, että kaikille Suomeen muuttaville tai Suomessa asioiville ulkomaalaisille ei voida myöntää henkilötunnusta, vaikka se olisi viranomaisasioinnin kannalta perusteltua. Henkilöille, joille henkilötunnusta ei voida myöntää, luodaan eri organisaatioissa keinotekoisia henkilötunnuksen kaltaisia tunnuksia organisaatioiden sisäisiin tarpeisiin. Tämä käytäntö on johtanut siihen, että henkilöllä voi olla useita henkilöllisyyksiä eri järjestelmissä eri palvelutuottajilla ja viranomaisilla. Jos henkilö myöhemmin saa henkilötunnuksen, hänen eri järjestelmissä olevia tietojaan ei voida luotettavasti yhdistää. Tämä aiheuttaa ongelmia niin yksilöinnin kohteena oleville henkilöille kuin heidän tietojaan käsitteleville viranomaisille ja muille organisaatioille siksi, että henkilöiden yksilöiminen eri järjestelmien välillä vaikeutuu ja hidastuu.

Henkilötunnuksettomalla henkilöllä ei ole tänä päivänä mahdollisuutta saada tunnistusvälinettä eli pankkitunnisteita, mobiilivarmennetta tai henkilökorttiin sisältyvää kansalaisvarmennetta, mikä estää myös sähköisten viranomaispalveluiden käytön. Ongelmia esiintyy lisäksi sellaisissa tilanteissa, jos henkilötunnus on myönnetty niin, että henkilöä ei ole voitu luotettavasti tunnistaa, jolloin henkilöllä voi olla hallussaan mahdollisesti useampi henkilötunnus.

Eri yhteyksissä on tarve yksilöidä järjestelmissä ja rekistereissä myös sellainen henkilö, jolle ei voida myöntää nykyisenkaltaista henkilötunnusta, mutta jolle olisi tarkoituksenmukaista myöntää jokin yksilöivä tunniste. Haasteena nykytilanteessa on, että Suomessa asioivan henkilön henkilöllisyyttä ei pystytä Suomen viranomaisten näkökulmasta lukitsemaan yhdeksi henkilöllisyydeksi koko elinkaaren ajaksi heti asiointiprosessin alusta lähtien. Yhtä olennaista olisi varmistaa mahdollisimman hyvin, ettei henkilöllä voi olla monta eri henkilöllisyyttä. Yhteiskunnan prosessit on rakennettu asiakkaan eli asioijan identiteetin varaan. Henkilön yksilöinnin prosessin tulisi olla riittävän yksiselitteinen ja ainutkertainen, jonka avulla henkilö voidaan identifioida riittävän luotettavasti ja yhdenmukaisesti yhdeksi henkilöksi kaikissa yhteiskunnan palveluissa heti ensimmäisestä asiointihetkestä alkaen. Tämä edellyttää muutoksia nykyisiin henkilöiden yksilöinti- ja identifiointi-prosesseihin.

Käytännössä kaikkien Suomessa asioivien henkilöiden yksilöinti täysin yksiselitteisesti koko henkilön elinkaaren ajaksi on mahdotonta. Suurin osa henkilöistä kuitenkin voidaan yksilöidä yksiselitteisesti. Samaa varmuustasoa kuin esimerkiksi suomalaisessa sairaalassa syntyneelle lapselle, jonka sairaala rekisteröi väestötietojärjestelmään, ei voida kuitenkaan luoda esimerkiksi EU:n ulkopuolisesta maasta tulevalle tai EU-kansalaiselle, joka asioi suomalaisessa viranomaisessa hyödyntäen rajat ylittävää sähköistä tunnistamista käyttäen

jonkin toisen EU-jäsenvaltion sähköistä tunnistusvälinettä. Tämä johtaa siihen, että tulevaisuudessakaan ei ole perusteltua olettaa identiteettitiedon yksilöitävyyden olevan täysin aukotonta. Käytännössä identiteettiin liittyviin tietoihin on toteutettava menetelmä tietojen luotettavuustason esittämiseksi. Useissa tapauksissa, joissa henkilöllä ei ole aiempia henkilöllisyysasiakirjoja, fyysisen henkilön sitominen yksilöivään tunnukseen vaatisi käytännössä biometristen tunnisteiden hyödyntämistä. Tämä edellyttäisi myös nykyisten biometristen tunnisteiden hyödyntämistä koskevan sääntelyn arviointia.

Henkilötunnuksen nykyinen muodostamismalli ja muoto aiheuttavat sen, että henkilötunnuksia on päivä- ja sukupuolikohtaisesti käytössä rajallinen määrä. Koska tunnuksia tarvitaan lukuisille muillekin kuin vain suomessa syntyville, henkilötunnuksen uudistamiseen tulee varautua, jotta vaaraa tunnusten loppumisesta ei ole. Toisaalta henkilötunnuksesta ilmenee henkilön syntymäaika ja sukupuoli. Monissa asiointitilanteissa näiden tietojen paljastuminen suoraan henkilötunnuksesta on tarpeetonta, mistä syystä tunnisteen muodon ja sisällön uudistamista on myös syytä arvioida. Henkilötunnuksen laajalle levinnyt hyödyntäminen tietojärjestelmissä henkilötietojen sitovana avaimena asettaa rajoituksia henkilötunnuksen muodon muuttamiselle. Olennaista itseasiassa ei kuitenkaan ole tunnuksen muoto, vaan mitä tunnuksen sisällöstä on mahdollista saada selville silloin, kun sitä käytetään muuhun kuin yksilöivänä avaimena tietojen yhdistämiseen eri rekisterien välillä.

Luottamus suomalaisen viranomaisen antamaan henkilötunnukseen itsessään on muodostunut jossain määrin myös ongelmatekijäksi nykyisessä järjestelmässä. Luottamus viranomaisen tekemään henkilön todentamiseen sekä henkilötunnuksesta ilmenevät tiedot ovat mahdollistaneet tehokkaan tavan välittää olennaisia henkilöön liittyviä tietoja ja samalla yksilöidä henkilö luottaen siihen, että tunnukseen liittyvät tiedot ovat asiallisesti varmistettuja ja todennettuja. Samalla nykyinen järjestelmä mahdollistaa esimerkiksi kadonneista henkilöllisyysasiakirjoista löytyneiden henkilöiden identiteettien hyödyntämisen. Henkilötunnuksen myöntämismenettely mahdollistaa myös henkilöiden tuottamisen maahan välikäsiksi (ns. muuleiksi), joille haetaan henkilötunnukset väärennetyin perustein ja saatuja henkilötunnuksia sekä niihin liitettyjä henkilötietoja käytetään rikolliseen toimintaan. Tämän ehkäiseminen edellyttää merkittäviä muutoksia henkilötietojen varmentamisen käytäntöihin rekisteröintiä ja palveluja tuottavissa organisaatioissa.

Tulevaisuudessa tulisikin päästä tilanteeseen, jossa henkilön yksilöivä tunniste on vain tunniste, josta ei voi päätellä henkilötietoja. Tunniste ja siihen liitetyt henkilötiedot liikkuvat järjestelmissä erikseen. Silloin kun henkilöllä on käytössään hyvin yksilöivä ja luotettava tunniste toisesta maasta (esim. toisesta pohjoismaasta) ja henkilölle ei ole erityistä tarvetta myöntää suomalaista tunnistetta, tulisi tavoitetilassa henkilölle antaa mahdollisuus asioida viranomaisen kanssa hyödyntäen myös oman maansa tunnistetta.

Henkilön yksilöintiin liittyvien käytänteiden uudistaminen on välttämätöntä, jotta henkilöiden yksilöinti hallitaan tulevaisuudessa. Siinä on otettava huomioon esimerkiksi muutokset EU-tasoisessa sääntelyssä ja tavoitteissa, mahdollisesti syvenevä pohjoismainen yhteistyö, mutta myös varautuminen mahdollisten globaalien kriisien aiheuttamille henkilötunnusta tarvitsevien määrän tuntuvaan kasvuun tai virtuaalisten yritysten ja digitaalisten palvelualustojen mukanaan tuomat vaatimukset. Muutoksien rinnalla olennaista on kyetä tarjoamaan hallinnollisesti vakaa toimintaympäristö ihmisille ja yrityksille.

1.1 Työryhmän tavoite ja tehtävät

Työryhmän tehtävänä oli alkuperäisen 21.8.2017 annetun asettamispäätöksen mukaan:

- tehdä ehdotus henkilön yksiselitteisestä identifioimisesta viranomaisten tietojärjestelmissä ja siihen liittyvästä yksilöivästä tunnuksesta
- tehdä ehdotus tunnuksen myöntämisen menettelyistä, kriteereistä ja eri viranomaisten toimivallasta
- tehdä ehdotus menettelyistä henkilön tunnistamisesta tunnuksen luomista varten ja biometristen tunnisteiden käytöstä tunnuksen yhteydessä arvioida ehdotetun tunnuksen suhde ja vaikutukset muihin julkisen hallinnon järjestelmissä käytettäviin tunnuksiin
- arvioida henkilön identifioimista koskevaan strategiaan liittyvät oikeusvaikutukset, taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset, vaikutukset viranomaisten sekä yritysten ja yhteisöjen toimintaan, vaikutukset kansalaisten asemaan sekä
- arvioida ehdotusten vaikutuksia Suomen sitovien kansainvälisten velvoitteiden kannalta.

Pääministeri Rinteen hallitusohjelmalinjauksen, työryhmän väliraportin tulosten ja saadun lausuntopalautteen perusteella valtiovarainministeriö muutti 24.9.2019 työryhmän tehtäviä ja kokoonpanoa. Perusteena muutoksille oli lisääntynyt ymmärrys siitä, että henkilötunnuksen uudistamista koskeva kysymys on erittäin laaja, eikä sitä ollut mahdollista ratkaista kokonaisuudessaan työryhmän jäljellä olleen toimikauden aikana.

Muutospäätöksellä työryhmän tehtävänantoa supistettiin ja jäljellä olleelle toimikaudelle asetettiin seuraavat tehtävät:

- Kartoittaa henkilön yksilöivän tunnuksen lähitulevaisuuden ja pidemmän aikaväli kehitystarpeet. Kartoituksessa oli huomioitava hallitusohjelman kirjaus henkilötunnuksen sukupuolisidonnaisuudesta luopumisesta
- Kartoittaa vaihtoehtoisia ratkaisumalleja henkilön yksilöiväksi tunnukseksi myös niille henkilöryhmille, joille ei voida myöntää suomalaista henkilötunnusta
- Toteuttaa vaikutusten arviointi keskeisimpien vaikutusten osalta sisältäen myös henkilötunnuksen sukupuolisidonnaisuudesta luopumisen vaikutukset

Työryhmän tehtäviin ei kuulunut arvioida vaikutuksia, joita syntyisi kolmannen tai muun sukupuolen lisäämisestä väestötietojärjestelmän tietosisältöön.

Tavoitteesta laatia hallituksen esityksen muotoon laadittu työryhmämuistio luovuttiin ja sen sijaan työryhmän tuli laatia ehdotus henkilötunnuksen kehittämisestä, henkilön yksilöivästä tunnuksesta, sen hallintamallista ja uudistuksen aikataulusta.

1.2 Työskentelyn vaiheet

Työryhmä selvitti mm. henkilötunnukseen ja henkilöiden identifiointiin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisuja, henkilötunnuksen rakennetta ja sen ilmaisemaa tietosisältöä. Toimikautensa ensimmäisellä puoliskolla (2017-2018) työskentely tapahtui jakaantuneena alatyöryhmiin. Alatyöryhmissä tehtiin työryhmän työskentelyn tueksi tarkempi selvitys eri maiden lainsäädäntöön, tarpeisiin, turvallisuuteen ja toimintaympäristöön liittyvistä kokonaisuuksista. Alatyöryhmissä selvitettiin vastaavia uudistuksia muissa maissa sekä vertailtiin eri maiden lainsäädäntöä. Lisäksi kartoitettiin olemassa olevat ja tulevat tarpeet sekä muotoiltiin työryhmätyöskentelyn pohjaksi henkilön yksilöinnin tavoitetila. Turvallisuutta koskeva tarkastelu keskittyi biometriikan mahdollisuuksiin ja riskeihin sekä tietovarantojen ja olemassa olevien tunnisteiden yhteen toimivuuteen. Koska tarkastelukulma oli aluksi hyvin laaja, vaikutuksia arvioitiin vain yleisellä tasolla. Jatkotyön pohjaksi kuvattiin olemassa oleva toimintaympäristö sekä tarkasteltiin erilaisia ratkaisumalleja myös hyvin laajalla näkökulmalla. Alatyöryhmien tuottamat aineistot koottiin johtoryhmän väliraportiksi (liite 3).

Työryhmä tunnisti perustavanlaatuisen kysymyksen toimintamallin soveltamisalasta. Pohdinnan kohteena oli erityisesti nykyisen kaltaisen, kattavan henkilötunnusjärjestelmän soveltuvuus kaikkiin Suomessa asioiviin henkilöihin. Työryhmä katsoikin väliraportissaan, että "ratkaisussa olisi selkeästi otettava kantaa kaikkien henkilöryhmien tarpeisiin ja huomioitava nykyisten soveltamisalan ulkopuolelle jäävien henkilöryhmien kasvava merkitys ja osuus suomalaisessa yhteiskunnassa."

Työryhmän keskeisimmät ratkaistavat asiakokonaisuudet olivat: Miten saadaan luotua Suomessa yhteiskunnan tuottamissa palveluissa asioiville ja niihin osallistuville henkilöille yksiselitteinen ja yhteinen kansallinen rekisteri-identiteetti ja sitä tukeva keskitetty hallinnointi, joka mahdollistaa erilaisia tiedon hallinnointitapoja? Onko nykyinen henkilötunnuksen myöntöprosessi sellainen, joka kykenee vastaamaan esimerkiksi teknologian mahdollistamaan toimintatapojen ja ihmisten käyttäytymisen muutokseen? Luodaanko kokonaan uusi kansallinen yksilöintitunnus vai kehitetäänkö nykyistä henkilötunnusta sekä tulisiko tunnisteen sisältää henkilötietoja - erityisesti tietoa henkilön sukupuolesta? Eduskuntavaalien jälkeisen hallituksen ohjelmaan, joka julkaistiin 6.6.2019, kirjattiinkin työryhmän toimikauden aikana tavoite henkilötunnuksen sukupuolisidonnaisuudesta luopumisesta, tämän työryhmän ehdotuksen pohjalta.

Muita ratkaistavia isoja kysymyksiä olivat nykyisten keinohenkilötunnusten käytön ongelmat ja erityisesti nykymuotoisen henkilötunnuksen riskialttius väärinkäytöksille sekä käyntiasioinnissa että sähköisessä asioinnissa. Lisäksi arvioitiin henkilön identifiointiin liittyviä turvallisuustekijöitä, erityisesti biometriikan käyttöä varmistamaan henkilön sitominen yhteen rekisterihenkilöllisyyteen[1] sekä mahdollisuutta merkitä rekisteröinnin yhteydessä, miten henkilöllisyys ja siihen rekisteröidyt tiedot on varmistettu. Työryhmä pohti myös hajautetun tiedonhallinnan mahdollisuuksia ja toteutustapoja, joka tukisi yksilölähtöistä tiedonhallintatapaa ja edistäisi henkilön mahdollisuuksia hallinta paremmin ja enemmän henkilötietojensa käyttöä erilaisissa palveluissa.

Työryhmä arvioi sekä henkilön yksilöinnin lähitulevaisuuden, että pidemmän aikavälin kehittämistarpeita. Pidemmällä tähtäimellä on riskinä, että nykyisenkaltaiset henkilötunnukset loppuvat kesken tiettyjen päivämäärien osalta. Kun henkilötunnus liittyy henkilön syntymäaikaan ja kun henkilötunnuksen välimerkillä ei väestötietojärjestelmässä nykyisin erotella merkitsevästi eri vuosisadoilla samana päivänä syntyneitä, se rajoittaa käytettävissä olevien henkilötunnusten päiväkohtaista määrää. Kriittisiä päiviä ovat joinakin vuosina 1.1. ja 31.12., joille on merkitty syntymäpäivä ulkomailla syntyneille normaalijakaumaa

1 Rekisterihenkilöllisyys tarkoittaa sitä, että oli henkilön todellinen identiteetti mikä tahansa, Suomessa hänellä olisi vain yksi henkilöllisyys kaikissa viranomaisrekistereissä. Rekisterihenkilöllisyys ei siis ota kantaa siihen, onko henkilö se, joka hän väittää olevansa, vaan siihen, että hän kaikissa rekistereissä sama henkilö.

Käytetystä terminologiasta tarkemmin liitteessä 9.

useammin dokumenttien puutteen vuoksi. Päiväkohtaisesti henkilötunnusten riittävyys siis vaihtelee ja erityisesti näiden tiettyjen päivien kohdalla riittävyys on jo uhattuna tulevalla vuosikymmenellä. Toteutettavan ratkaisun tulee taata henkilötunnusten riittävyys.

Työryhmän toimikauden jälkimmäisellä puoliskolla 2019 työskentely keskittyi vaikutusten arviointiin vaihtoehtoisten mallien (liite 4) pohjalta sekä niiden perusteella ehdotettavan lopullisen ehdotuksen yksityiskohtiin. Väestörekisterikeskuksen johdolla toteutettiin erillinen tämän työryhmän työtä tukeva vaikutusten arvioinnin alaprojekti. Alaprojektin tehtävänä oli arvioida henkilötunnuksen muuttamisen taloudellisia vaikutuksia eri organisaatioissa työryhmän alustavasti tuottamien vaihtoehtoisten mallien pohjalta. Selvityksessä keskityttiin erityisesti tietojärjestelmä-, prosessi- sekä hallintamalli-kustannuksiin, mutta pyrittiin myös saamaan esille eri vaihtoehtojen tuottamia hyötyjä laajasti koko yhteiskunnassa jatkotyön ja lopullisen ratkaisumallin päätöksenteon pohjaksi. Vaikutusten arvioinnin alaprojektissa selvitystyö tehtiin kolmessa vaiheessa, joista tuotetut raportit ovat liitteinä (liitteet 5-7). Keskeisimpiä julkishallinnon organisaatioita pyydettiin karkealla tasolla arvioimaan kustannustasoa alustavan perusehdotuksen pohjalta sekä vertailuarviot kahdesta verrokkiehdotuksesta. Kustannusarviot perustuivat hyvin alustaviin määrityksiin eri vaihtoehdoista, joten niitä pidettiin lähinnä suuntaa antavina ja lopullisesta työryhmän ehdotuksesta ei ole pyydetty tarkennettuja kustannusarvioita. Jatkotyössä on kustannukset arvioitava tarkemmin.

2 Tavoitetilan kuvaus

Tässä luvussa esitetään henkilötunnuksen ja sen hallinnoinnin uudistuksen tavoitetila (nykytilan kuvaus on liitteenä 8):

Tavoitetilassa henkilön yksilöintiin ja henkilötietojen yhdistelyyn eri tietojärjestelmien välillä käytetään edelleen väestötietojärjestelmästä keskitetysti myönnettävää suomalaista henkilötunnusta. Henkilötunnus olisi yleiskäyttöinen, eli ulkonaisesti kaikille samanlainen, mutta se korvaisi myös nykyisin käytössä olevat organisaatiokohtaiset keinohenkilötunnukset. Tunnuksen myöntämisen kynnys olisi mahdollisimman matala ja tunnuksen voisi tilanteesta riippuen hakea henkilö itse tai viranomainen. Tunnus voitaisiin edelleen myöntää myös viranomaisaloitteisesti silloin, kun myöntämiselle on tarve, vaikka henkilö itse ei oleskele Suomessa. Keskeistä on, että tunnus on yksilöivä.

Tavoitteena on, että Suomessa julkisen hallinnon kanssa fyysisesti tai digitaalisesti asioivalla henkilöllä on ainoastaan yksi identiteetti ja ainoastaan yksi rekisterihenkilöllisyys. Tavoitetilassa henkilötunnuksen myöntämiskynnys olisi nykyistä matalampi siten, että esimerkiksi työ- tai oleskelulupaa odottavat paperittomat ulkomaalaiset voivat asioida peruspalveluissa heti maahantulosta lähtien. Tunniste myönnettäisiin keskitetysti varustettuna tarvittavilla lisätiedoilla tunnistuksen tavasta ja rekisteröityjen perushenkilötietojen lähteestä. Tietojen perusteella voitaisiin päätellä tarvittaessa henkilön identiteetin varmistuksen luotettavuutta. Tavoitetilassa tunnukseen yhdistettäisiin myös tieto siitä, onko henkilön tunnistuksessa käytetty biometriikkaa. Näin henkilöllisyys määriteltäisiin, rekisteröitäisiin ja sidottaisiin tunnukseen heti asioinnin alkaessa ja se säilyisi muuttumattomana siitä lukien. Tavoitteena on välttää monihenkilöllisyyksien syntyminen eri viranomaisten rekistereihin.

Tavoitetilassa henkilölle luotaisiin suomalainen yksilöivä henkilötunnus heti asiointiprosessin alkaessa, jos palvelu sitä edellyttää. Tunnus voitaisiin luoda viranomaisen tai henkilön omasta toimesta, jos sitä ei ole luotu jo syntymän yhteydessä. Henkilö tunnistetaan joko fyysisesti tai sähköistä todentamista hyödyntäen. Henkilötunnus voitaisiin myöntää myös viranomaisaloitteisesti henkilöä tunnistamatta. Tunnuksen sitominen henkilöön tapahtuisi henkilöllisyysasiakirjojen, biometristen tunnisteiden tai muiden tietojen avulla.

Tieto tunnistuksesta ja tietojen lähteestä tallennettaisiin tunnuksen yhteyteen. Tunnuksen luomisen jälkeen tunnukseen liitettäviä tietoja voitaisiin täydentää, mikäli henkilö on ensirekisteröity siten, ettei hänen tietojaan ole voitu varmentaa, mutta varmentaminen onnistuu myöhemmässä vaiheessa luotettavasti.

Tavoitetilassa henkilötunnuksesta ei kävisi ilmi henkilön yksilöiviä tietoja eikä sitä tarvitsisi muuttaa, vaikka henkilöön liitettyjä tietoja muutettaisiin. Tämä tarkoittaisi sitä, että tunnus ei muodostuisi enää henkilön syntymäpäivästä eikä siinä eroteltaisi sukupuolta. Tunnuksen myöntämisen irrottaminen henkilöstä käytettävissä olevista tiedoista muuttaa merkittävästi koko henkilön tuntemisen ja todentamisen käytänteitä. Eri tavoin toteutetut henkilöllisyyden todentamismenetelmät edellyttävät henkilön yksilöintiedon yhteydessä tiedon myös henkilön tunnistamisen tavasta sekä henkilöstä väestötietojärjestelmään tallennettujen tietojen lähteestä. Tavoitetilassa henkilölle voidaan myöntää henkilötunnus, vaikka kaikkia henkilöön liittyviä tietoja ei voida varmentaa tai niiden oikeellisuudesta ei voida varmistua. Henkilötunnus voi kuitenkin olla vahvasti yksilöivä, jos tunnus ja kohteena oleva henkilö on voitu liittää toisiinsa biometrisen tunnisteen avulla. Tämä asettaa palvelutuottajille vaatimuksen tarvittaessa tarkistaa henkilön tiedot henkilötiedon tuottavalta toimijalta ja itse arvioida henkilön tunnistamistavan ja henkilötietojen lähteen perusteella tehtävien toimien laajuutta.

Yksilöivän tunnisteen saamisen matalan kynnyksen ja muuttuvien henkilötietojen yhdistelmä vastaa paremmin yhteiskunnan nykyisiä ja tulevia tarpeita, jossa liikkuvuus on suurta ja henkilöllisyys saattaa rakentua vasta ajan kanssa eri viranomaisissa asioitaessa. Käytännössä yksilöivän tunnisteen myöntämisperusteiden muutokset koskisivat pääasiassa ulkomaalaisia henkilöitä. Ehdotettavilla muutoksilla pyritään helpottamaan esimerkiksi mahdollisia henkilökohtaisten ominaisuuksien muutoksia, työperäistä maahanmuuttoa tai rajat ylittävää asiointia. Viranomaisten välinen yhteistyö henkilöön liittyvien henkilötietojen välittämisessä vähentäisi henkilöön kohdistuvaa hallinnollista taakkaa ja samalla parantaisi viranomaisten käytössä olevan tiedon laatua. Henkilön tietoihin liitettävät tiedot henkilön tunnistamistavasta ja tietojen lähteestä lisäisivät asiointipalveluita tarjoavien toimijoiden vastuuta ja itsearviointia siitä, voidaanko väestötietojärjestelmään tallennettua henkilöllisyyttä ja henkilötietoja käyttää perusteina erilaisille tapahtumille tai toimenpiteille.

Käytännössä esitettävä yksilöintimalli tarkoittaisi biometrisen tunnisteen käyttöä henkilön ensirekisteröinnissä, jotta useiden yksilöintitunnusten luominen samalle henkilölle voidaan minimoida. Rekisteröinnissä ehdotetaan hyödynnettäväksi nykyisiä biometristen tunnisteiden keräämiskäytäntöjä, Ensirekisteröinnin jälkeiseen henkilöllisyyden varmistamiseen biometrisia tunnisteita tulisi hyödyntää vain silloin, kun rekisteröitävän henkilön identiteettiä ei ole voitu muuten varmentaa ja palvelun kriittisyys sitä edellyttää. Lisäksi biometristen tunnisteiden käyttö on perusteltua havaituissa moninkertaisissa

rekisteröintitilanteissa. Näin ehkäistäisiin useiden rekisteri-identiteettien luominen ja niiden käyttäminen saman henkilön toimesta.[2]

Eri viranomaisilla on nykyisin käytössä erilaisia organisaation sisäisiä tunnusjärjestelmiä. Viranomaisella olisi tavoitetilassakin mahdollisuus välttämättömissä erityistilanteissa käyttää muita yksilöintitunnuksiaan sisäisessä toiminnassa. Organisaatiokohtaisten tunnusjärjestelmien ylläpito ja käyttö voi olla tietyissä tapauksissa perusteltua, jos organisaatiolla on tarve palvella myös henkilöitä, joita ei pystytä tunnistamaan ja yksilöimään heti asioinnin alkaessa esimerkiksi henkilön tilan vuoksi (tämä koskee etenkin terveydenhuollon järjestelmiä, kun joudutaan palvelemaan tajutonta potilasta tai antamaan kiireellistä ensiapua). Yksilöivä tunnus voitaisiin kuitenkin saada käyttöön yhteisen tunnusjärjestelmän kautta myöhemmässä asiointivaiheessa niin pian kuin mahdollista sen jälkeen, kun henkilö pystytään tunnistamaan ja yksilöimään.

Toimivalla henkilöiden yksilöinnillä luodaan Suomeen digitaalisten ja myös muiden palveluiden laadukas perusta ja mahdollistetaan entistä laajemmalle käyttäjäjoukolle asioida digitaalisesti Suomessa. Yleiskäyttöisellä henkilötunnuksella henkilöön liittyvien tietojen ja asiointien yhdistäminen mahdollistaa paremman palvelun henkilölle ja viranomaiselle edellytykset tarjota palveluja tehokkaammin. Tämä edellyttää, että tunnukseen liittyviä tietoja voitaisiin hallinnoida hajautetusti eri viranomaisissa. Tällöin henkilöön liittyvien tietojen lisääminen tai muuttaminen väestötietojärjestelmässä olisi mahdollista eri viranomaisten toimesta, toisen viranomaisen ylläpitämästä rekisteristä tai tietyissä tapauksissa henkilön omalla ilmoituksella, kuten nykyisin.

Yksilöivän tunnuksen rooli olisi henkilötietojen kytkeminen toisiinsa eri rekistereiden ja palveluiden välillä. Muutos edellyttäisi nykyisen henkilötunnuksen luotettavuuteen perustuvan tunnistuskulttuurin purkamista. Olennaista on, että tunnus itsessään toimii mahdollisimman tehokkaasti eri tietojärjestelmien ja palveluiden välisenä henkilön yksilöivänä tietueena ja tunnuksessa itsessään ei ole henkilötietoja. Käytännössä ihmisen ei tarvitse muistaa aktiivisesti omaa tunnustaan, koska sitä ei pitäisi tarvita missään henkilökohtaisessa asioinnissa. Henkilön tunnistamiseen liittyvät tapahtumat eivät perustuisi yksilöivän tunnisteen muistamiseen, vaan tunnistaminen tulee toteuttaa erilaisiin tunnistamistapoihin ja -välineisiin perustuen.

Pidemmän aikavälin tavoitetilassa myös ulkomaalaisten viranomaisten tuottamat tunnisteet ja niiden hyödyntäminen suomalaisessa viranomaisasioinnissa voisi olla mahdollista

2 Biometriikkatietojen tallentamisen osalta tulisi jatkotyössä arvioida myös mahdollisuudet hyödyntää nykyisiä hajautettuja biometriikkatietojen tallentamistapoja (esimerkiksi tietojen tallennus vain päätelaitteessa) nykyisten järjestelmien lisäksi.

silloin, kun suomalaisen henkilötunnuksen myöntämiselle ei ole erityistä tarvetta tai vaatimusta.

2.1 Yksilöintiprosesssi

Tavoitetilassa henkilön yksilöintiprosessi muuttuisi joiltakin osin nykyisestä - ei kuitenkaan suomalaisessa sairaalassa syntyneiden osalta. Myös asiointiprosessien yhteydessä tapahtuvaa henkilöiden tunnistus- ja yksilöintiprosessia tulisi muuttaa. Tämä vaatii muutoksia eri viranomaisten vastuisiin ja käytänteisiin. Henkilölle luotaisiin yksilöivä tunnus heti asiointiprosessin alkaessa joko viranomaisen tai henkilön omasta toimesta, jos tunnusta ei ole aiemmin luotu. Käytännössä henkilön ensimmäinen asiointiprosessi suomalaisessa viranomaisessa alkaisi ensitunnistuksella ja yksilöivän tunnisteen luomisella aina silloin, kun sille on perusteltu tarve. Yksilöintiprosessi voidaan toteuttaa osana asiointia.

Henkilötunnuksen luominen edellyttää riittävän luotettavaa todennustapahtumaa, jossa fyysinen henkilö tunnistetaan ja hänelle luodaan yksilöivä tunniste. Tämä voisi tapahtua asiointitapahtuman yhteydessä (esimerkiksi kun ulkomaalainen henkilö, joka tulee Suomeen opiskelemaan, rekisteröityy). Suomessa syntyville yksilöintiprosessi näyttäytyisi täysin samanlaisena kuin nykyisin, jossa syntyvä lapsi saa henkilötunnuksen sairaalan henkilökunnan toimesta. Myönnettäessä henkilötunnus, henkilö siis tunnistetaan ja samalla tallennetaan lisätiedot henkilön tunnistuksesta ja perushenkilötietojen lähteestä. Kaikissa palveluissa asiointi ei edellytä rekisteröintiä väestötietojärjestelmään yksittäisen asioinnin vuoksi (esimerkiksi yksittäinen ostotapahtuma).

Jatkotyössä tulee kuvata tarkemmin, millainen yksilöintiprosessi käytännössä olisi erilaisten käyttötapausten kohdalla ensirekisteröinnin yhteydessä sekä myöhemmässä vaiheessa, mikäli tietojen luotettavuus verifioidaan vasta myöhemmin ja minkä tahon toimesta se voidaan tehdä (esim. ensirekisteröinnissä itse ilmoitettu tieto päivitetään luotettavaksi). Myöhemmin on arvioitava lisäksi menettely, jolla hallitaan mahdolliset ongelmatilanteet, kuten monihenkilöllisyyksien yhdistäminen.

2.2 Biometriset tunnisteet

Työryhmä on selvittänyt biometristen tunnisteiden käyttöä henkilön yksilöivän tunnuksen yhteydessä. Työryhmä ei pidä järkevänä eikä realistisena mahdollisuutta kerätä ja tallentaa biometrisiä tunnisteita väestötietojärjestelmään. Myöskään suomalaisessa sairaalassa syntyneiden yksilöintiprosessiin ei ole tarvetta tehdä muutoksia. Tietosuojavaatimukset sekä

biometristen tunnisteiden käsittelyn asiantuntemusvaatimukset puoltavat biometristen tunnisteiden tallentamisen rajaamista nykyisiin tietovarantoihin myös jatkossa.

Jo olemassa olevia poliisin ja Maahanmuuttoviraston henkilön tunnistamista varten (passin ja henkilökortin myöntämisen yhteydessä sekä pakolais-, turvapaikka- ja oleskelulupamenettelyssä) kerättyjä biometrisia tunnisteita tulisi tavoitetilassa voida käyttää estämään useampikertaisia rekisteröimisiä. Väestötietojärjestelmässä olisi tämän ehdotuksen toteutuessa tieto ainoastaan siitä, että henkilöstä on tallennettu biometrisiä tunnisteita.

Poliisilla ja Maahanmuuttovirastolla on jo nykyään vakiintuneet menettelytavat, järjestelmät ja asiantuntemus erityisesti sormenjälkien keräämiseen, tallentamiseen ja muuhun käsittelyyn. Biometristen tunnisteiden käsittelyn tietoturva- ja tietosuojariskit pystytään hallitsemaan parhaiten, kun biometristen tunnisteiden käsittelytilanteita, tallennusalustoja tai käsittelyyn oikeutettuja ei laajenneta nykyisestä. Myös tarvittavat lainsäädäntömuutokset ovat tällöin vähäisempiä kuin tilanteessa, jossa luotaisiin uusia keräystilanteita, tallennusalustoja ja käsittelyyn oikeutettuja tahoja.

2.3 Lisätiedot tunnistustavasta ja henkilön perustietojen lähteestä

Henkilön tunnistaminen ja yksilöinti on mahdollista toteuttaa erilaisia todentamismenetelmiä käyttämällä. Henkilötunnuksellisten piirin laajentuessa tarvitaan lisätietoja, mikäli on tarpeen arvioida, riittääkö suoritettu tunnistus ja saadut henkilötiedot aiottuun asiointiin. Tavoitetilassa lisätiedot tallennetaan henkilötunnuksen yhteyteen, mutta pelkän henkilötunnuksen perusteella ei voi päätellä, miten henkilö on tunnistettu ja mistä henkilötiedot on saatu. Lisätiedot ovat ainoastaan tunnukselle liitettyinä erillisinä ominaisuustietoina järjestelmässä vastaavasti kuin muutkin henkilön tiedot. Väestötietojärjestelmä ei myöskään tekisi automaattista henkilötietojen luotettavuuden profilointia, vaan siellä olisivat ainoastaan tiedot henkilön tunnistamisen tavasta (esim. tunnistettu passista) sekä henkilön perustietojen lähteestä (esim. tarkistettu passista). Vain sellaisella näitä tietoja käyttävällä taholla, jolle olisi lailla säädetty oikeus näitä tietoja käsitellä, olisi mahdollisuus tehdä tallennettujen lisätietojen perusteella arviointia henkilötietojen ja henkilötunnuksen takana olevan henkilön identiteetin luotettavuudesta sen omassa toiminnassa. Tietosuojan vuoksi tästä olisi säädettävä lailla.

Henkilöön liitettävät tunnistustapahtumaan ja perushenkilötietojen saantitapaan liittyvät lisätiedot tulisivat olemaan tässä uudistuksessa ehkä sekä tietoteknisesti, lainsäädännöllisesti että toiminnallisesti kaikkein haastavin osuus. Se olisi kuitenkin välttämätön edellytys henkilötunnuksen myöntämiskynnyksen alentamiselle. Koska väestötietojärjestelmän

tietoja pidetään luotettavina, ei ole mahdollista tallentaa järjestelmään sellaisen henkilön tietoja ja myöntää tälle henkilötunnusta, jota ei ole voitu millään tavalla yksilöidä tai jos tietoja ei ole voitu mitenkään varmentaa. Esitettäviä lisätietoja tarvitaan väestötietojärjestelmän luotettavuuden vuoksi, mikäli tavoite henkilötunnuksen myöntämisestä kaikille Suomessa asioiville henkilöille halutaan saavuttaa. Mikäli henkilötunnuksia myönnetään vailla varmistusta henkilön tiedoista, väestötietojärjestelmän tiedot alkavat rapautua ja järjestelmä menettää luotettavuutensa ja käytettävyytensä. Tunnistuksesta ja perushenkilötietojen lähteestä tallennettavien lisätietojen käyttötarkoituksena on, että niiden avulla tietojen käyttäjä pystyy määrittämään, onko kyseisen henkilön mahdollista asioida nimenomaan siinä palvelussa. Joissakin palveluissa riittää, että henkilö on yksilöity lievemmin edellytyksin, joten ne eivät tarvitse lisätietoja, mutta jotkut palvelut ovat kriittisempiä, jolloin on voitava varmistua henkilön yksilöinnistä tarkemmin.

Henkilötunnuksen myöntämiskynnyksen alentaminen lisäisi myös uusien henkilötunnusten tarvetta, koska yhä useammalle tarvitaan ja tavoitetilassa myös olisi tarkoitus myöntää henkilötunnus. Siksi myös henkilötunnusten riittävyys on varmistettava tarvittavilla muutoksilla henkilötunnuksen merkkiavaruuteen, koska nykyisiä henkilötunnuksia on myönnettävissä ainoastaan 897 kappaletta päivässä kaikille käytössä oleville vuosisadoille (1800-, 1900- ja 2000 luvuilla syntyneille).

Tavoitetilassa henkilöstä voitaisiin yksilöinnin yhteydessä tai myöhemmin liittää väestötietojärjestelmään tieto tunnistuksen tavasta (onko henkilö tavattu ja tunnistettu henkilökohtaisesti tai sähköisesti) ja ydinhenkilötietojen saantitavasta tai tietolähteestä (onko perushenkilötiedot saatu henkilöltä itseltään, luotettavista asiakirjoista tai mahdollisesti suoraan toisen maan viranomaiselta). Näiden avulla väestötietojärjestelmän tietojen käyttäjille tulisi mahdolliseksi määrittää omassa toiminnassaan henkilön identiteetin luotettavuuden taso. Joillekin väestötietojärjestelmän tietojen käyttäjille on merkityksellistä, onko Suomen viranomainen tavannut henkilön ja tunnistanut hänet kuvasta matkustusasiakirjassa tai tietojärjestelmässä (esim. ulkomaalaisrekisteri) sekä mistä asiakirjoista henkilötiedot ovat peräisin tai ovatko tiedot jonkun viranomaisen vai henkilön itse ilmoittamia. Lisäksi voitaisiin merkitä tieto siitä, onko biometrisia tietoja kerätty. Näiden tietojen luovuttamisesta tulisi myös säätää lailla, missä tarkoituksessa ja kenen toimesta näitä lisätietoja saadaan käsitellä (erilaisten tunnistamismenetelmien ja niitä talletettavien lisätietojen välisiä eroja on kuvattu esimerkinomaisesti liitteessä 9 esitetyn mallin konkretisoimiseksi). Lähtökohtaisesti ajatuksena olisi, että henkilötunnus voitaisiin tavoitetilassa myöntää huomattavasti laajemmalle joukolle Suomessa asioivia henkilöitä myös suomalaisen viranomaisen tai vastaavan tahon toimesta, jos lakisääteinen tarve siihen on olemassa (vrt. viranomaisaloitteiset rekisteröinnit ja keinotunnuksella organisaatiokohtaisesti rekisteröitävät henkilöt).

2.4 Yksilöivän tunnuksen muoto

Henkilötunnuksen laajasta käytöstä ja sen sisältävästä tiedosta johtuen nykyisen henkilötunnuksen teknisen muodon muuttaminen vaikuttaisi hyvin laajasti eri toimijoihin. Nykyisen henkilötunnuksen jokainen merkki on merkitsevä: alkuosassa on oltava jokin aito kalenterin mukainen päivämäärä, järjestysnumerosta voidaan päätellä henkilön ikä ja sukupuoli (mutta vain kaksi mahdollista sukupuolta), välimerkki ilmaisee henkilön syntymävuosisadan ja viimeinen tarkistusmerkki lasketaan tietyllä kaavalla sitä edeltävien numeroiden muodostamasta luvusta mahdollisten lyöntivirheiden eliminoimiseksi. Nykyiset tietojärjestelmät on myös rakennettu päättelemään tietoja tai tekemään varmistuksia koneellisesti suoraan henkilötunnuksesta. Koska tämän kaiken muuttaminen nykyiseen henkilötunnukseen perustuvaan tietojärjestelmien muodostamaan ”ekosysteemiin” on joko mahdotonta tai tulisi ennakoimattoman kalliiksi, esitettävä uudistus edellyttää kokonaan uuden tunnusjärjestelmän luomista nykyisen henkilötunnuksen rinnalle. Tunnuksesta ilmenevien henkilötietojen poistamiseksi uuden henkilötunnuksen muodostamista koskeva säännöstö tulisi olemaan täysin toinen kuin nykyisen. Uuden henkilötunnuksen pituus ja rakenne vastaisi nykyistä, mutta tunnuksen alkuosa ei muodostaisi mitään henkilöön liittyvää päivämäärää eikä loppuosan parillisuudesta tai parittomuudesta voisi tehdä enää päätelmiä henkilön sukupuolesta. Tunnus voitaisiin siis muodostaa satunnaisesta numeroavaruudesta.

Nykykäytännön mukaan yksilöivän tunnuksen luomiseksi tarvittavat ydinhenkilötiedot ovat nimi, syntymäaika, sukupuoli ja kansalaisuus. Nykyisin siis myös sukupuolitieto on välttämätön ydinhenkilötieto henkilötunnuksen luomiseksi väestötietojärjestelmässä, koska siitä riippuen henkilötunnuksen loppuosassa välimerkkiä seuraava kolminumeroinen yksilönumero ennen viimeistä tarkistusmerkkiä, on joko parillinen (nainen) tai pariton (mies). Tavoitetilassa sukupuolitieto ei olisi enää tunnuksen luomiseksi tarvittavaa ydinhenkilötietoa, koska henkilötunnus olisi sukupuolineutraali ja myönnettäisiin kaikille sukupuolille samasta numeroavaruudesta niitä erottelematta. Henkilötunnuksesta ei ilmenisi myöskään mitään päivämäärää. Nykyiset henkilötunnukset ja uudet henkilötunnukset olisivat kuitenkin ulkonaisesti pituudeltaan ja rakenteeltaan identtisiä (mahdollista erottavaa välimerkkiä lukuun ottamatta). Tietojärjestelmissä kaikki henkilötunnuksesta suoraan tehtävät automaattipäättelyt tulisi poistaa. Sukupuoli- ja syntymäaika tiedot olisi tarkistettava erillisinä luovutettavista henkilöön liitettävistä tiedoista ja vain silloin kun se olisi tarpeen.

3 Työryhmän ehdotus

Työryhmä ehdottaa uudenmuotoisen henkilötunnuksen käyttöönottoa.

Tällä tunnuksella on seuraavat ominaisuudet:

- sukupuoli- ja syntymäaikaneutraalius
- henkilötunnuksen saanti mahdollistetaan nykyistä laajemmalle henkilöryhmälle,
- lisäksi väestötietojärjestelmään tallennetaan uutta tietosisältöä henkilön tunnistamisen tavasta sekä henkilöstä talletettujen henkilötietojen lähteestä

Muutos toteutetaan siirtymäajan puitteissa, jonka tulee olla riittävän pitkä niin, että kaikki yhteiskunnan toimijat, jotka tarvitsevat henkilötunnusta henkilöiden yksilöintiin, voivat muuttaa järjestelmänsä tukemaan lopullisen mallin mukaista henkilötiedoista riippumatonta henkilötunnusta. Siirtymäaikana laajennetaan henkilötunnuksen saajien piiriä, mikä edellyttää väestötietojärjestelmään toteutettavaa henkilön tunnistamisen tavan sekä henkilötietojen lähteen merkitsemismahdollisuutta. Siirtymäajan päättyessä lopputuloksena on kaikilla edellä mainituilla ominaisuuksilla varustettu uusi henkilötunnusjärjestelmä.

3.1 Ehdotettavat jatkotoimenpiteet

Työryhmä ehdottaa, että käynnistetään seuraavat toimenpiteet:

Lainsäädäntötoimia edellyttävät toimenpiteet

Sukupuolineutraali henkilötunnus

Nykyisen henkilötunnuksen yksilönumero on nykyisin miehillä pariton ja naisilla parillinen. Työryhmä ehdottaa, että jatkossa henkilötunnuksen yksilönumero ei olisi erotteleva

vaan annettavien henkilötunnusten yksilönumero olisi satunnainen ja sukupuolesta riippumaton.

Vuodesta 2023[3] alkaen muutoin nykyisenkaltainen henkilötunnus annettaisiin sukupuolineutraalina henkilölle, jonka tiedot merkitään ensimmäistä kertaa väestötietojärjestelmään. Ennen tätä annettuja henkilötunnuksia ei muutettaisi vaan ne säilyisivät nykyisenmuotoisena uuden tunnusjärjestelmän käyttöönottoon asti.

Henkilötunnus nykyistä laajemmalle henkilöryhmälle

Työryhmä ehdottaa, että henkilötunnuksen voisivat jatkossa asteittain saada myös henkilöt, jotka nykyisen lainsäädännön perusteella eivät ole sitä voineet saada. Esimerkiksi turvapaikanhakijat voisivat saada uuden henkilötunnuksen heti turvapaikkaa haettuaan, kun he nyt saavat henkilötunnuksen aikaisintaan saadessaan jonkin oleskeluluvan Suomeen. Uusi henkilötunnus voitaisiin antaa myös muille henkilöille, joita suomalainen viranomainen ei ole tunnistanut matkustusasiakirjasta ja joille suomalaiset viranomaiset ovat antaneet omissa järjestelmissään omia yksilöintitunnuksiaan eli niin sanottuja keinohenkilötunnuksia.

Työryhmä ehdottaa, että henkilötunnus voitaisiin antaa nykyistä laajemmalle henkilöryhmälle alkaen vuodesta 2023 (ks. alaviite 7). Henkilötunnusten antamispiiriin kuuluvat henkilöryhmät on päätettävä jatkovalmistelussa siten, että laajentaminen vaiheistetaan usean vuoden ajalle varmistaen nykyisten henkilötunnusten riittävyys.

Tiedot henkilön tunnistamisen tavasta sekä henkilöstä väestötietojärjestelmään tallennettujen tietojen lähteestä

Kun henkilötunnus voitaisiin työryhmän ehdotuksen mukaan antaa myös henkilöille, joita suomalainen viranomainen ei ole tunnistanut esimerkiksi matkustusasiakirjasta, olisi väestötietojärjestelmästä voitava saada tieto henkilön tunnistamisen tavasta sekä henkilöstä väestötietojärjestelmään tallennettujen tietojen lähteestä. Henkilö voidaan tunnistaa matkustusasiakirjasta tai muusta biometrisen tunnisteen sisältävästä asiakirjasta, tunnistamisen yhteydessä voidaan hyödyntää tunnistautuvan henkilön biometristä tunnistetta esimerkiksi vertaamalla sitä henkilön käytössä olevassa tunnistamisasiakirjassa tai viranomaisen hallussa olevaan biometriseen tunnisteeseen. Henkilöstä väestötietojärjestelmään tallennettavat tiedot voivat perustua henkilön esittämän matkustusasiakirjan tietoihin tai ne voivat olla hänen itsensä ilmoittamia ilman että niiden oikeellisuuden tueksi on esitetty matkustusasiakirjaa tai tiedot voidaan saada toisen maan viranomaisen rekisteristä.

3 Raportissa esiintyvät vuosiluvut ovat tavoitteita, jotka täsmentyvät jatkovalmistelussa.

Väestötietojärjestelmästä olisi saatava tieto henkilön tunnistamisen tavasta sekä tallennettujen henkilötietojen lähteestä samassa ajankohdasta alkaen, josta henkilötunnuksen antaminen nykyistä laajemmille henkilöryhmille mahdollistuu. Tämän vuoksi työryhmä ehdottaa, että tieto henkilön tunnistamisen tavasta sekä tallennettujen henkilötietojen lähteestä olisi väestötietojärjestelmästä saatavissa vuonna 2023 (ks. alaviite 7). Kattavana tietopalveluna nämä tiedot olisivat saatavissa vasta uuden tunnusjärjestelmän käyttöönoton siirtymäajan päättyessä.

Syntymäaikaneutraali henkilötunnus ja uusi tunnusjärjestelmä

Uuden tunnusjärjestelmän mukaiset henkilötunnukset olisivat rakenteeltaan nykyistä tunnusrakennetta vastaavat, mutta niiden alkuosan kuusi numeroa eivät olisi enää sidottu päivämäärämuotoon, vaan ne olisivat sattumanvaraisia eivätkä osoittaisi näin ollen siis myöskään henkilön syntymäaikaa. Nykyisin syntymävuosisataa osoittavan tunnuksen välimerkin sijaan uuteen henkilötunnukseen voitaisiin merkitä välimerkiksi jokin nykyään käytössä olevista välimerkeistä poikkeava merkki.

Työryhmä ehdottaa, että nykyinen henkilötunnusjärjestelmä korvattaisiin vaiheittain uudella tunnusjärjestelmällä. Nykyinen henkilötunnusjärjestelmä säilyisi ensisijaisena tunnusjärjestelmänä uuden tunnusjärjestelmän käyttöönotolle säädettävän siirtymäkauden loppuun asti. Digi- ja väestötietovirasto loisi väestötietojärjestelmään rekisteröidyille henkilöille uuden henkilötunnuksen siirtymäkauden alkaessa. Henkilöillä säilyisi myös nykyinen henkilötunnus väestötietojärjestelmässä. Henkilöille, joiden tiedot tallennettaisiin ensimmäistä kertaa väestötietojärjestelmään siirtymäkauden aikana, tallennettaisiin sekä nykyinen henkilötunnus että uusi henkilötunnus ja sen jälkeen lisätyille henkilöille vain uusi henkilötunnus.

Siirtymäkauden aikana henkilötunnusta ja väestötietojärjestelmän tietoja hyödyntävät tahot saattaisivat omat järjestelmänsä ja toimintatapansa uutta henkilötunnusjärjestelmää tukeviksi. Tahot voisivat aloittaa uuden tunnusjärjestelmän mukaisten tunnusten hyödyntämisen järjestelmissään ja tiedonsiirtotavoissaan jo ennen siirtymäkauden päättymistä.

Uuden tunnusjärjestelmän käyttöönotto

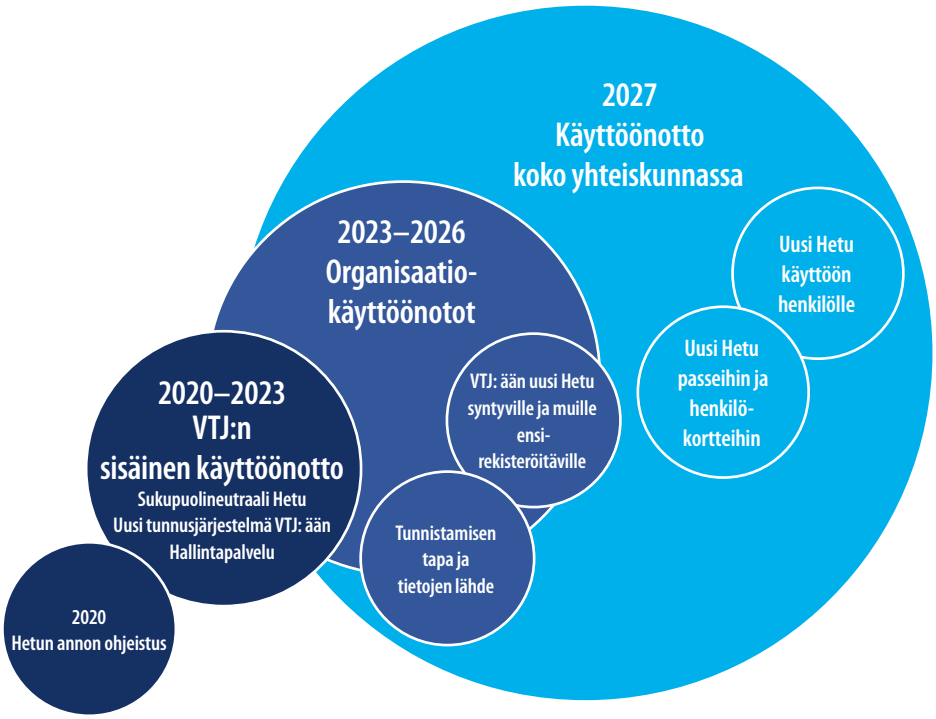

Työryhmä ehdottaa, että Digi- ja väestötietovirasto loisi väestötietojärjestelmään rekisteröidyille henkilöille uuden henkilötunnuksen vuoden 2023 aikana, jolloin siirtymäkausi uuden tunnusjärjestelmän käyttöön ottamiseksi alkaisi. Väestötietojärjestelmän henkilötietoja ja henkilötunnusta hyödyntävät tahot voisivat vuodesta 2023 alkaen ryhtyä hyödyntämään uutta tunnusjärjestelmää järjestelmissään ja toiminnassaan. Työryhmä ehdottaa, että siirtymäkausi päättyisi vuonna 2027[4], jonka jälkeen väestötietojärjestelmän tietoja ja henkilötunnusta hyödyntävien tahojen olisi kyettävä käyttämään uutta henkilötunnusta. Henkilöille, joiden tiedot rekisteröidään ensimmäistä kertaa väestötietojärjestelmään siirtymäkauden päätyttyä, ei nykyistä henkilötunnusta enää myönnettäisi lainkaan. Siihen mennessä myönnetyt nykyisenmalliset henkilötunnukset säilytetään väestötietojärjestelmässä pysyvästi. Uusi henkilötunnus merkittäisiin tunnistamisasiakirjoihin kuten passeihin ja henkilökortteihin siirtymäajan päätyttyä.

4 Siirtymäaika vaikuttaa kustannuksiin, koska tarvittavat muutokset tehdään pitkällä aikavälillä muiden muutosten yhteydessä. Siirtymäajan pituudesta on päätettävä tarkasti jatkovalmiste-lussa. Tässä esitetyt vuosiluvut ovat tavoitteellisia.

Toimenpiteet, jotka eivät vaadi lainsäädäntötoimia

Työryhmä ehdottaa, että viranomaisohjeistusta syntymäpäivän merkitsemisestä muutetaan tilanteissa, joissa rekisteröitävän henkilön tarkka syntymäpäivä ei ole tiedossa. Tämä vaihe ei edellytä lainsäädäntöön tehtäviä muutoksia ja se voidaan toteuttaa sidosryhmien välisellä yhteistyöllä ja ohjeistuksella. Tämä vaihe voidaan aloittaa heti ja työ voidaan tehdä lainsäädännön valmistelun kanssa rinnakkain virkatyönä.

Tässä on kysymys siitä, että väestötietojärjestelmään rekisteröitäessä ulkomaalaista henkilöä, jolla ei ole tietoa tarkasta syntymäajastaan, hänen syntymäajaksi määritellään viime kädessä usein vuoden ensimmäinen (1.1.) tai viimeinen päivä (31.12.). Tämä aiheuttaa tunnusten riittävyysongelmia erityisesti näille päiville. Näiden henkilöiden henkilötunnuksen alkuosan syntymäaika on siis joka tapauksessa keinotekoinen, lukuun ottamatta syntymävuotta. Päivämäärä voisi olla esimerkiksi iänmäärittämispäätöksen taikka VTJ-rekisteröinnin päivä. Muutos parantaisi akuutisti ruuhkaisimpien päivien tunnusten riittävyyttä.

Toimenpide-ehdotusten vaiheet ja ajoittaminen

Toimenpide-ehdotusten toteuttaminen ja lainsäädäntötoimien valmistelu tulisi aloittaa mahdollisimman pian. Työryhmä ehdottaa, että tarvittavien lainsäädäntömuutosten valmistelu aloitetaan vuoden 2020 aikana. Tällöin työryhmän ehdottamat ajoitukset vaiheiden käyttöönotoille olisivat toteutettavissa. Tarkempi uudistuksen aikataulu tulee tehdä osana tavoitetilan edellyttämän lainsäädännön kokonaisuuden suunnittelua. Uudistuksen vaiheet on esitetty seuraavassa kuvassa:

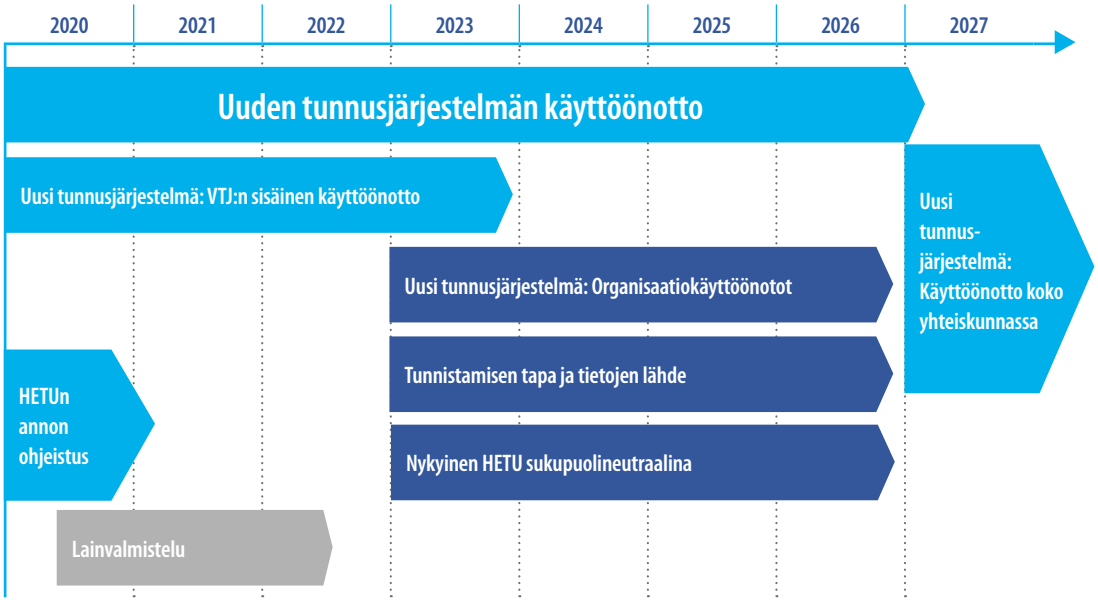

Lainsäädäntömuutosten valmistelun lykkääntyminen työryhmän ehdottamasta aiheuttaa tarpeen tarkastella myös käyttöönottoaikatauluja uudelleen.

3.2 Jatkotyössä ratkaistavia kysymyksiä

Uuden tunnusmallin käyttöönoton vaikutuksia ei ole arvioitu muutoin kuin julkisessa hallinnossa. Uudistuksen vaikutukset yksityisille organisaatioille sekä henkilöille on arvioitava jatkotyössä.

Jatkotyössä tulee yksilöidä uudet henkilöryhmät, joille henkilötunnus voitaisiin jatkossa antaa. Jatkotyössä tulee myös määrittää ajankohdat, joista alkaen henkilötunnuksen antaminen kullekin henkilöryhmälle on mahdollista. Uusien henkilöryhmien rekisteröinnin edellytykset ja prosessi tulee määrittää. Jatkotyössä tulee tarkemmin määrittää väestötietojärjestelmästä saatavissa olevat tiedot henkilön tunnistamisen tavoista sekä tiedot henkilöstä tallennettujen tietojen lähteestä. Myös näiden tietojen ylläpitoprosessit ja ylläpidon toimivallat tulee määrittää samoin kuin toimivallat hallinnoida väestötietojärjestelmään tallennettuja henkilöllisyyksiä esimerkiksi tilanteissa, joissa samalle henkilölle on luotu useampi kuin yksi henkilötunnus. Väestötietojärjestelmän rekisteröintiprosessien ja tietosisältömuutosten tietosuojavaikutukset tulee arvioida jatkotyössä.

Väestötietojärjestelmään tällä hetkellä rekisteröityjen henkilöiden osalta ei ole suoraan saatavissa tietoa, miten henkilö on tunnistettu eikä tietoa henkilöstä tallennettujen tietojen lähteestä. Jatkotyössä on arvioitava voiko väestötietojärjestelmään ennen uudistuksen voimaantuloa tallennetuista tiedoista olla saatavilla tietoa henkilön tunnistamistavasta ja henkilöstä tallennettujen tietojen lähteestä.

Sukupuolineutraalin henkilötunnuksen käyttöön siirtymisen muut lainsäädännön muutostarpeet täytyy tunnistaa ja toteuttaa tarvittavat säädösmuutokset.

Biometrisiä tunnisteita voitaisiin tavoitetilassa käyttää varmistamaan ensirekisteröinnissä henkilön henkilöllisyys ja estämään useampikertaisia rekisteröintejä. Lähtökohtaisesti työryhmä esittää, että tukeuduttaisiin nykyisiin viranomaisiin ja nykyisiin prosesseihin - tarkemmat menettelytavat täytyy jatkotyössä kuvata ja lainsäädännön muutostarpeet tunnistaa.

Tavoiteltavia hyötyjä ei täysimääräisesti saavuteta, jos nykyisen kaltainen henkilötunnusten hallitsematon käyttö henkilön tunnistamisessa ei muutu. Yksinomaan henkilötunnuksella ei tulisi olla mahdollista tunnistaa eli varmentaa sitä, onko fyysisesti asioiva henkilö todella se henkilö, joka väittää olevansa. Henkilön yksilöivän tunnisteen muoto ei

myöskään ratkaise tunnistamiskäytäntöihin liittyviä riskejä, ellei säännellä lisäksi sen käytöstä henkilön tunnistamiseen asioinnissa[5].

Jatkotyössä olisi tarkasteltava, voitaisiinko henkilötunnuksen käyttöä henkilön tunnistuksessa lainsäädännön keinoin jotenkin ohjata tai rajoittaa sekä mahdollisesti säätää tarkemmin, jotta henkilötunnusta käytettäisiin jatkossa ainoastaan tunnisteena, joka olisi avain tietojärjestelmien välillä henkilöiden yksilöintiin ja erotteluun. Myös henkilötunnuksen julkisuutta tulisi arvioida siitä näkökulmasta, miten tämän tiedon mahdollinen julkisuus vaikuttaisi ei toivottuun käytäntöön käyttää henkilötunnusta yhtenä tunnistautumiskeinona.

Henkilö tulisi tunnistaa sähköisellä välineellä tai varmistaa yksilöivillä ominaisuuksilla riittävän vahvasti. Henkilön yksilöinnin tavoitetilalla onkin kiinteä yhteys sähköisen tunnistamisen kehittymiseen Suomessa. Käyntiasioinnissa henkilöllisyyden osoittaminen tulisi mahdollistaa henkilöllisyysasiakirjan lisäksi myös sähköisellä tunnistautumisella. Henkilön tunnistamisen vaatimuksia tulee jatkotyössä arvioida erityisesti suhteessa hallintolakiin (434/2003), lakiin sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa (13/2003) sekä lakiin digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019).

Rikoksen kohteeksi joutuneiden henkilöiden henkilötunnusten käyttöä ei ole toistaiseksi onnistuttu estämään esimerkiksi sulkulista- tai vastaavalla teknisellä menettelyllä. Työryhmän ehdotus poistaisi henkilötunnuksesta syntymäaika ja sukupuolitiedot ja edellyttäisi henkilön tunnistamiseen luotettavia menetelmiä, mikä parantaisi edellytyksiä identiteettivarkauksien ehkäisemiseen. Toisen henkilön henkilötietojen, tunnistamistietojen tai muun vastaavan yksilöivän tiedon oikeudeton käyttö tulee voida estää nykyistä tehokkaammin ja identiteettivarkauksien uhrien asemaan tulee myös jatkovalmistelussa kiinnittää huomiota[6].

Yhteiskunnassamme käytetään vielä vuosikymmenten ajan vanhoja paperiasiakirjoja ja nykyisiä henkilötunnuksia on vielä hyvin pitkään käytössä vanhoissa tietojärjestelmissä ja

5 Palvelun käyttäjän sähköisestä tunnistamisesta on säännös digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019) annetun lain 6 §:ssä: Viranomainen voi vaatia digitaalisessa palvelussa käyttäjältä sähköistä tunnistamista vain, jos se on tarpeen palvelun tai sen tietosisältöön liittyvien käyttöoikeuksien varmistamiseksi tai palvelussa tehtävään toimeen liittyvien oikeusvaikutusten vuoksi. Jos digitaalisesta palvelusta on mahdollista saada salassa pidettäviä tietosisältöjä nähtäväksi ja käytettäväksi, palvelun käyttäjä on tunnistettava hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 3 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua, vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista annetun lain 2 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua vahvaa sähköistä tunnistamista tai painavasta perustellusta syystä muuta vastaavaa tietoturvallista tunnistuspalvelua käyttämällä.

6 Identiteettivarkaudesta on säännös rikoslain 38 luvun 9 a §:ssä: Joka erehdyttääkseen kolmatta osapuolta oikeudettomasti käyttää toisen henkilötietoja, tunnistamistietoja tai muuta vastaavaa yksilöivää tietoa ja siten aiheuttaa taloudellista vahinkoa tai vähäistä suurempaa haittaa sille, jota tieto koskee, on tuomittava identiteettivarkaudesta sakkoon.

arkistoissa. Väestötietojärjestelmän tiedot on säilytettävä pysyvästi, joten jo myönnettyjä nykyisiä henkilötunnuksia ei tulla poistamaan kenenkään henkilöhistoriasta.

Tässä yhteydessä tulisi tarkastella myös digitalisoitumiskehityksen asettamia uusia vaatimuksia liittyen henkilötietoja käsittelevien järjestelmien kehittämiseen. Yksi esiin tuotu tarve olisi sallia testihenkilöllisyyksien luonti väestötietojärjestelmään järjestelmien toiminnallisessa testauksessa käytettäväksi, minkä ei ole katsottu olevan mahdollista nykyisen lainsäädännön puitteissa. Nämä, sekä tarvittavat muut työryhmän ehdotukseen liitännäiset muutokset tulee kartoittaa jatkotyössä sekä selvittää niiden vaatima aikataulu sekä onko niitä mahdollista toteuttaa tämän uudistuksen yhteydessä.

Liitteet

Liite 1: Työryhmän asettamispäätös 21.8.2017 – alkuperäinen asettamispäätös

Liite 2: Työryhmän asettamispäätös 24.9.2019. Asettamispäätöksen muutospäätös

Liite 3: Työryhmän väliraportti

Liite 4: Työryhmän vertailemat ratkaisuvaihtoehdot

Liitteet 5-7: Vaikutustenarviointi -alaprojektin väliraportti (1) 28.6.2019, väliraportti (2) 30.9.2019 ja loppuraportti 15.11.2019

Liite 8: Henkilön ensirekisteröinti väestötietojärjestelmään – nykytilan kuvaus

Liite 9: Työryhmän ehdotuksen tarkennuksia

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
Snellmaninkatu 1 A
PL 28, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puhelin 0295 160 01
vm.fi

ISSN 1797-9714 (pdf)
ISBN 978-952-367-296-3 (pdf)

Maaliskuu 2020